

Återkopplingsrapport Planeringsförutsättningar 2022-2025

Folkhögskolestyrelsen

Folkhögskolestyrelsens bidrag till fullmäktiges mål och uppdrag

Ett värdegrundsarbete har genomförts vid Vindelns och Storumans folkhögskolor de senaste åren vilket har mynnat ut i en gemensam värdegrund och ett samarbete under namnet Västerbottens folkhögskola.

Värdegrundsarbetet får inte stanna vid något vi redan har gjort som är klart och avslutat och därför har vi satt upp visionen om att bli Sveriges mest välkomnande folkhögskola. Det är arbetet mot den visionen vi har framför oss under den kommande planeringsperioden och det är så vi vill bidra till en attraktiv region.

Detta innebär att vi under fyra temaår lär oss mer om och utvecklar hörnstenarna **tillit** (2020), **inkludering** (2021), **delaktighet** (2022) och **tillgänglighet** (2023). Dessa hörnstenar mynnar ut i handlingsplaner med aktiviteter som tar oss mot vår vision. Detta är den resa folkhögskolan ska göra de närmsta åren.

Inom ramen för denna övergripande vision och dessa strategier avser folkhögskolestyrelsen att bidra till samtliga av Region Västerbottens övergripande tre målområden genom den folkbildningsverksamhet som bedrivs.

Folkhögskolornas bidrag till målen handlar framförallt om den omfattande och breda utbildningsverksamhet som bedrivs på ett flertal platser inom regionen. Tillgången till utbildning lokalt och regionalt stärker framtidstron och självförtroendet hos människor och bidrar till bättre hälsa, ökad delaktighet i samhället och fler i arbete. Det är en god investering i ett hållbart samhälle.

Folkhögskolestyrelsens utvecklingsinsatser och planerade verksamhetsförändringar

Allt utvecklingsarbete inom folkhögskolan syftar till att nå visionen om att vara Sveriges mest välkomnande folkhögskola. De kommande åren kommer fokus att handla om tre områden:

1. Digitalisering.

Här handlar det om ett brett spektrum av insatser som delvis måste vara individualiserade både för medarbetare och deltagare. Digitaliseringen riskerar att skapa brist på delaktighet och stora skillnader mellan människor om inte lägstanivån höjs.

Alla måste få stöd att ta sig förbi teknikhindret så att de verkliga fördelarna relationellt kan nyttjas. Detta är ytterst en fråga om demokrati och makt. De som inte följer med i den extremt snabba utveckling som sker idag riskerar att hamna utanför samhälle, arbetsmarknad och sociala relationer. Därför måste folkhögskolan utveckla sin förmåga att använda de digitala verktygen i den ordinarie undervisningen på ett nyfikat sätt framåt.

Folkhögskolan ska också sträva efter ökad flexibilitet genom att minska trösklarna mellan den fysiska och den virtuella verkligheten till exempel vad gäller mötesplatser som fikarum och internat.

2. Lärande organisation

Se nedan under rubriken styrelsens för kompetensförsörjning.

Här finns viktiga fundament som att utveckla en aktiv feedbackkultur och att skapa utrymme för reflektion. Den mesta kunskapen finns redan inom organisationen. Utmaningen är att ta tillvara på den för att skapa ett ständigt pågående mikrolärande. Tillitsarbetet bör kunna leda till att det blir självklart att också dela med sig av misstag. Det är de kanske absolut viktigaste lärtillfällena.

3. Tillitsbaserat ledarskap och styrning

Digitaliseringen skapar behov av helt nya sätt att arbeta tillsammans inom organisationen. Om vi arbetar på rätt sätt kan det öka delaktigheten och det individuella ansvarstagandet och minska behovet av den gamla hierarkiska strukturen.

Graden av komplexitet ökar i alla jobb vilket gör det svårt eller omöjligt för en chef att komma med facit. Istället öppnar det upp för att var och en får ta större ansvar för behoven inom sin del av verksamheten och för sin egen personliga utveckling.

Tillit är inte bara ett vackert ord utan det handlar även om att utveckla arbetsmiljön och bygga en organisation som stödjer ett tillitsbaserat arbetssätt. Därför kommer en hel del energi de närmsta åren att läggas på samordnarna och deras förutsättningar och kompetens samt teamen och deras förmåga att lösa problem. Psykisk och fysisk hälsa hänger ihop och därför prioriterar vi helhetssyn och balans. Med ökad tillit ökar möjligheterna att prata med varandra om alla delar av livet.

Vi eftersträvar en hög grad av autonomitet i teamen när det handlar om att utforma arbetssätt och innovera folkhögskolan i syfte att nå visionen. Vi vill att varje medarbetare ska ha stor makt att påverka sin situation och vi tror att det uppnås genom tydliga mål med arbetet, men utan

detaljstyrning. Vi väljer att ha tillit till varandra. Om tilliten skadas tar vi upp det till diskussion. På det sättet blir vi bättre.

Folkhögskolestyrelsens inriktning för kompetensförsörjning

Folkhögskolestyrelsens bedömning är att kompetensförsörjningen under planeringsperioden framförallt bör fokusera på att utveckla en **lärande organisation** som på riktigt tar tillvara på befintliga medarbetares kunskaper och där det finns tid för reflektion.

Vi lever i en omvälvande tid. Världen förändras snabbt. För att folkhögskolan ska fortsätta vara relevant även framåt så utvecklar vi strategier för omfattande kompetensutveckling i snabb takt. Detta innebär antingen att uppdatera och förbättra den kunskap man redan har (uppskilling) eller lära helt nytt (reskilling). Alla medarbetare ska ha en individuell dynamisk fortbildningsplan.

Enligt World Economic Forums så måste vi förflytta oss från 30 minuters kompetensutveckling i veckan till fem timmar för att matcha behovsanalysen i Sverige.

För att klara denna utmaning så är ambitionen inom Västerbottens folkhögskola att innovera sättet vi lär oss på så att vi får ökad effekt på kortare tid än tidigare. Vi vill bygga en miljö som prioriterar och värderar lärande, reflektion och nyfikenhet.

Vi måste träna oss att ständigt lära oss nytt både i vardagen genom till exempel omvärldsbevakning och feedback och genom utbildning i form av både långa och korta kurser off -och online. Om vi hänger med i utvecklingen och gör detta till en naturlig del av vår vardag så minskar behovet av reskilling, det vill säga att helt lära sig nytt.

Med ökad komplexitet i arbetsuppgifterna så blir det allt viktigare med självledarskap och eget ansvar. Ledningens uppgift kommer att handla mer än tidigare om att coacha, stimulera och göra det möjligt att lära.

Folkhögskolestyrelsens plan för hållbar ekonomi och prioriteringar av resurser

Samarbetet mellan folkhögskolorna inom ramen för plattformen Västerbottens folkhögskola är ett sätt att arbeta smartare och mer innovativt och kostnadseffektivt med bland annat kommunikation och ett antal gemensamma funktioner som studerandehälsa och ekonomi. Detta bygger en bas för en långsiktigt hållbar ekonomi med upprätthållen kvalitet på utbildningarna trots urholkade medel både från stat och region.

En långsiktigt hållbar ekonomi innefattar även en omfattande digitaliseringsprocess vilket ökar kostnader initialt i form av inköp och utbildningsinsatser, men som på sikt sänker exempelvis resekostnader, vissa lokalkostnader och effektiviserar arbetstiden.

Detta innebär att vi kan arbeta på ett hållbart, tillitsbaserat och hälsofrämjande sätt trots att fler antagligen måste göra mer framåt. Vi ska utveckla förmågan att välja rätt verktyg vid rätt tillfälle och minska ned arbetstid som läggs på onödiga processer så att vi till fullo kan fokusera på deltagarna och deras mål med utbildningarna.

Folkhögskolan kan i dagsläget erbjuda fler lärare än andra utbildningsformer och detta vill vi upprätthålla eftersom det är gynnsamt för våra deltagare.

Med dessa insatser är bedömningen att folkhögskolestyrelsen kan nå ekonomisk balans under planeringsperioden.

Folkhögskolestyrelsens investeringsplanering

Folkhögskolan blev 2019 en av fem förvaltningar inom Region Västerbotten. Detta har inneburit ökade krav på uppföljning och transparens enligt alla de krav som följer med offentlig förvaltning. Detta arbete har fram till idag bekostats inom ramen för befintlig budget utan tillskott från regionen vilket är orimligt.

Region Västerbottens investering i folkhögskolan ger mycket tillbaka till regionen, inte minst ekonomiskt. Västerbottens folkhögskola har drygt 300 deltagare. Detta är personer som i hög grad uppbär studiemedel från CSN som konsumeras på logi, mat och annat inom regionen. Dessutom är ungefär 80 % av folkhögskolebudgeten finansierad av staten vilket genererar 68 arbetstillfällen. Sammantaget innebär folkhögskolorna en ekonomisk förstärkning i regionens totala ekonomi utöver de mänskliga värden utbildning leder till.

Vad gäller prognosen för prisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK) så ger den en rimlig nivå för folkhögskolorna. Dock utgör regionbidraget i folkhögskolans budget endast cirka 20% av intäkterna. Resterande del finansieras till största del av folkbildningsrådet, specialpedagogiska skolmyndigheten samt internaten.

Personalsbudgeten för folkhögskolorna är idag 38 500 tkr. Detta innebär att om löneökningstakten för regioner på 1,8% (<https://www.mi.se/lon-loneutveckling/konjunkturlonestatistik/>) följs för 2020 skulle personalkostnaderna öka i form av löneökningar med 690 tkr under år 2021.

Inför 2020 ökades ersättningen för deltagarveckor från folkbildningsrådet med 1,2%, detta innebar en ökning av bidraget på totalt 232 tkr. Inför 2021 har folkbildningsrådet valt att frysa ersättningen till regionskolor för att istället satsa på momskompensation till rörelseskolor. Detta betyder att vi går in i 2021 med en ökning av regionbidraget på 170 tkr och inga ökade intäkter från folkbildningsrådet eller annan verksamhet. Sammantaget

innebär detta att ökningen från regionen på 170 tkr 2021 endast täcker de ökade personalkostnaderna med 25% efter årets lönerevision.

Folkhögskolestyrelsens övriga synpunkter

Folkhögskolestyrelsen efterlyser samarbete mellan förvaltningarna för att kunna jobba smartare och mer effektivt inom Region Västerbotten.

Folkhögskolans möjlighet att bedriva utbildningar som finansieras med statliga medel kan vara en tillgång för regionen och borde tillvaratas - till exempel genom undersköterskeutbildningar och utbildningar för personer som är i riskzonen för utmattningssyndrom.

Utöver detta är det avgörande för folkhögskolan i Vindeln att fastigheter får investeringsmedel enligt förslag.

Det är också viktigt för skolorna att IT-enheten har resurser för att möta omställningen kopplat till digitalisering. Det är en förutsättning för det långsiktigt hållbara arbetet som beskrivs ovan.